

Університетська бібліотека
Одеського університету
ім. І. І. Мечникова

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордену Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXIX
№ 2 (1099)
12 СІЧНЯ
1973 р.
Ціна 2 коп.

СЕСІЯ — СТУДЕНТСЬКІ ЖНИВА

РЕЗЕРВИ Є, І ЧИМАЛІ

ХТО СТАЄ БОРЖНИКОМ

АТЕСТАЦІЯ ДОПОМОГЛА

ОЦІНКУ СТАВИТЬ ДЕКАН

ДЕ ГОТУВАТИСЯ, ЯК ХАРЧУВАТИСЯ

ГАРЯЧЕ СХВАЛЕННЯ

Новий приплив сил і гаряче схвалення викликало у студентства й працівників університету звернення Центрального Комітету КПРС, Президії Верховної Ради СРСР, Ради Міністрів СРСР до радянського народу. На всіх факультетах студенти, працівники й співробітники вивчають матеріали спільного урочистого засідання ЦК КПРС, Верховної Ради СРСР і Верховної Ради РРФСР, присвяченого 50-річчю утворення СРСР. Викладачі кафедр суспільних наук використовують ці матеріали в лекційних курсах, на семінарських заняттях. Проводяться бесіди зі студентами. Цікаво пройшла бесіда з першокурсниками філологічного факультету, яку провела доцент О. П. Муратчаєва.

РОЗПОВІДАЄ ДЕПУТАТ

В гуртожитку № 3 відбулася зустріч з депутатом міської Ради, деканом геолого-географічного факультету І. П. Зелінським. У своєму виступі Ігор Петрович розповів про роботу міськради, спрямованої на поліпшення комунально-житлових умов мешканців міста, про проблеми міського транспорту і про перспективи розвитку міста-героя.

В. РАУНОВА,
А. РИЖОВ,
студенти другого курсу
механіко-математичного
факультету.

НАПЕРЕДОДНІ СЕСІЇ

Зі зборів партійного, комсомольського і профспілкового активу

В понеділок відбулися збори партійного, комсомольського та профспілкового активу університету. На порядку денному питання, яке можна висловити коротким і дуже містким для вузу словом — сесія. Напередодні зимової сесії, першої у третьому вирішальному році п'ятирічки, проблеми підготовки до неї хвилюють всіх. І за традицією їх обговорили на зборах активу.

Які питання особливо актуальні, яких висновків дійшли учасники зборів, про це й хочеться поговорити докладніше. ІСТИНА, що не потребує доказів. Сесія — та студентська осінь, по якій рахують курчат. Проте рахувати можна, коли прийде час, перелічити їх, занести цифри в журнал й закрити його. А можна довго й ретельно готуватися, а потім з розумом проаналізувати ті ж самі цифри. Тому, хто хоче, вони багато про що можуть розповісти.

Успіх в зимовій сесії залежить від того, як ми врахуємо досвід минулого. Чи зуміємо зараз, сьогодні, усунути недоліки, що нам заважають, — цілком справедливо відзначив у своєму вступному слові заступник секретаря парткому М. П. Краснянський. Завдання, що стоять перед колективом, — не тільки утримати завойовані позиції, але й домогтися прогресу. Днями радянський народ відзначив 50-річчя СРСР — велике свято багатонаціональної сім'ї, нової історичної спільності людей, натхненної генієм Леніна. На зимовій сесії студентству належить довести, що воно добре розуміє завдання, і сподівання, які покладають на нього, виправдає.

Отже, сесія — звіт про зроблене протягом семестру ювілейного року, разом з тим вона є першим кроком у вирішальний рік дев'ятої п'ятирічки. І це добре розуміють всі присутні в залі. Не було жодного байдужого обличчя. Всі хотіли, підбиваючи попередні підсумки, оцінюючи підготовчу роботу, кинути погляд у майбутнє. Знову й знов переглянути резерви, щоб домогтися не тільки високих цифрових показ-

ників, а й високої якості знань. Де шукати сьогодні нові резерви підвищення успішності? Чи є вони? НА НИХ звернув увагу у своїй доповіді проректор по учебній роботі Д. І. Поліщук. Уже багато говорилося й писалося про проблему «державної», задовільної оцінки. І яка ж вона живуча, ця проблема! Та й сама «державна» теж. Нове положення про порядок нарахування стипендій значно послабило її позиції. Сьогодні трійка рівнозначна практично відсутності стипендії. І все ж, як це не дивно, намічається тенденція до зниження кількості відмінників і тих, хто складає сесію на чотири і п'ять. Здавалося б, має бути навпаки. І матеріальний важіль діє, багато говоримо про якість навчання. А трійка поки що досить міцна. Щоправда, кожного року зростають вимоги у вузі — і оцінка стає більш вагомим. Вчорашня четвірка навряд чи дорівнює сьогоднішній трійці. Проте це не виправдання.

Тому, аналізуючи високі проценти успішності, ми все частіше прагнемо проникнути у глибину процесів, оцінити якість знань, диференціюючи результати. До речі, можливо, доцільно було б оцінювати й розподіляти місяця у соціалістичній не тільки за абсолютною успішністю, а з урахуванням якості знань, тобто диференційованих показників по оцінках. Це підвищить авторитет відмінних і добрих оцінок і самого змагання.

Турбота про рівень успішності не повинна приводити до безвід-

повідального прагнення досягти мети будь-якою ціною. Висока вимогливість у поєднанні з глибоким аналізом становища може дати реальні результати. Про це говорив, продовжуючи розмову про резерви, ректор університету професор О. В. Богатський.

І як завжди, одним з найголовніших резервів є своєчасна увага до академборжників. Практика доводить, що контингент боржників не змінюється при переході з курсу на курс. Тут є над чим попрацювати. Висока вимогливість і доброзичливе ставлення до кожного окремого студента мають значно виправити становище. З академборжників слід питати і надавати їм всіляку допомогу, намагатися, прищепити любов до майбутньої професії.

Часто-густо незадовільна оцінка є результатом недоробки кафедр. Д. І. Поліщук навіть приклад. Студента відраховують з університету за академзаборгованість. Виявляється, не виконав курсової, є й інші «хвости». А хвіба на кафедрі фізелектроніки, де він виконував роботу, не знали про це? Чому розмова виникла лише в кабінеті проректора?

На кафедрах добре знають потенціальних боржників. Всіх, хто погано працює під час семестру, не відповідає на семінарах, в строк не оформлює практичні. Тому й розмова мала виникнути раніше на кафедрі і в деканаті. У викладачів не вистає часом почуття відповідальності за долю кожного студента, більш того, є випадки (про них теж уже говорилось не раз), коли викладачі відмовляються приймати іспити і заліки протягом кількох місяців. Ніхто не каже, що викладач мусить бути добреньким, потурати студентам, але приділяти максимум уваги — це його обов'язок. Тоді й «хвости» не тягнутимуться від сесії до сесії.

На день зборів активу в університеті на денному відділі 69

боржників, на вечірньому — 58, заочному понад 200.

УЧАСНИКИ зборів активу відзначили, що нинішня зимова сесія — особлива й тим, що вона проводиться після двох атестацій. Що дали вони студентам, чи допомогли у підготовці? Взагалі думка одна: атестація дає позитивні наслідки. Дмитро Іванович Поліщук зауважив, що, можливо, є сенс визначити лише строки подання результатів атестації, не встановлюючи строків її проведення.

Друга атестація, як відзначив у своєму виступі зав. кафедрою політекономії О. Г. Лобунець, була більш успішною. І справді, був уже деякий досвід в її проведенні, відійшли гучні розмови, жах перед новим. Атестація пройшла спокійніше, по-діловому.

Значно допомогли студентам і викладачам підготовка рефератів з суспільних дисциплін, теоретичні конференції, гуртки на всіх факультетах. Завдяки цьому і студенти глибше опановували матеріал, і викладачі ближче познайомилися з нахилами і можливостями студентів. До речі, саме це допоможе студентів підійти до спеціалізації.

ОЦІНКУ ставить декан. Так, але він її ставить не як викладач свого предмета, а як декан. Де хто здивується: хвіба хтось має право, крім викладача, оцінювати знання? Має. У тому випадку, коли студент без поважних причин не з'явився на іспит. І коли декан дізнається, що поважних причин для неявки на іспит немає, він повинен, згідно положення, виставити у відомість незадовільну оцінку.

Згадали на зборах про це положення не випадково. Ще нерідко буває й так: викладач здає відомість, а там кілька пропусків. Завтра, мовляв, студенти «досягнуть» матеріал. Така практика є порушенням. Декан в цьому випадку має проявити свою владу. Іноді студенти не з'являються на іспит, розраховуючи скласти його з іншою групою. Закінчення на 2-й стор.

ЩОДЕННИК ПОДІЙ

Деканат історичного факультету. Другий день нового 1973 року.

— Ми прибули скласти свою першу сесію, — кажуть Григорій Кушнірчук і Володимир Слива. — Тільки що з поїзда.

По закінченні третьої пари до студентів 7-ї групи другого курсу мехмату прийшов агітатор Михайло Володимирович Рудяк, викладач кафедри обчислювальної математики. Починаються комсомольські збори, присвячені дуже важливому питанню — підготовці до зимової сесії.

— Що ви думаєте з цього приводу? — питає Михайло Володимирович в Ольги Михеєвої та Ольги Молокової. Фото К. ЧЕЧКИНОЇ.

НА ПОЧАТКУ нинішнього навчального року в студентське життя ввійшло нове поняття — атестація. Уже пройшов майже семестр, але все-таки розмова про атестацію — основна. Тепер, після двох таких атестацій, можна підбити деякі підсумки роботи студентів протягом семестру.

Як проводити атестацію, і в якій мірі допомагає вона студентам краще підготуватися до сесії? Які оптимальні строки і форми проведення атестації? З такими запитаннями кореспондент «ЗНК» звернувся до викладачів і студентів нашого університету.

ЗА І ПРОТИ АТЕСТАЦІЇ

Відповіді були різними. Навіть дещо суперечливими. Але більшість опитаних висловились за атестацію. Вони переконані, що атестація повинна допомогти студенту з'ясувати, чого він не знає, чого не розуміє, на що він повинен звернути увагу.

Але що справу, нову в роботі вузу, треба ще вдосконалювати щодо організації її проведення та форми. Така точка зору майже всіх, з ким доводилось розмовляти.

Доцент кафедри органічної хімії Т. К. Чумаченко вважає, що атестацію слід проводити лише з тих предметів, які не виносяться в сесію і з яких немає ні семінарських, ні практичних занять. Це примусить студентів серйозніше ставитись до навчання. Але, як висловились викладачі, проводити атестацію з тих предметів, з яких є семінарські та практичні, — недоцільно. Викладач же по результатах відповідей протягом семестру може оцінити знання кожного свого студента, а студенти на заняттях вносять все для них неясне.

Дещо по-іншому висловився старший викладач Л. В. Чепурний:

— Атестація — це та форма перевірки знань, яка активізує заняття математикою. Я обома руками за атестацію.

Він також відзначив, що обидві форми атестації, які практикуються, — у вигляді колоквіуму і у вигляді письмової роботи — мають свої переваги і свої недоліки.

Письмова робота допомагає найбільш повно виявити знання

студента, розуміння і вміння практично використати математичні закони і теореми.

Колоквіум же дає змогу безпосередньо спілкуватись зі студентами, виявити нахили їх. А взагалі атестація дає змогу викладачеві передбачити результати сесії.

Доцент кафедри історії КПРС М. С. Галицький сказав, що атестація — вдала форма контролю систематичної роботи студентів. З тих дисциплін, по яких проводяться семінарські заняття, оцінка на атестації може виставлятися по поточних оцінках протягом періоду навчання.

Атестація — це не залік і не іспит, а просто перевірка того, як студент працює протягом семестру. Форми атестації можуть бути різними, і є рація обмінюватися досвідом з цього питання в масштабах університету.

Якщо всі викладачі за атестацію, то думки студентів з цього

питання розходяться.

Так, студент другого курсу хімічного факультету Н. Тучковенко:

— Коли за один день проводять кілька атестацій, то не можна зосередитись і виявити всі свої знання з кожного предмета. Н. Питула твердить, що атестація — це самообман виклада-

чів. Результати атестації не відбивають знань студентів.

Е. Кулігіна вважає, що атестація треба проводити не рідше одного разу на місяць, щоб не нагромаджувалося багато матеріалу. І не треба ставити оцінки — для цього існують іспити, а досить ставити «зараховано» чи «незараховано».

Думається, рано щось певне говорити і оцінювати ту користь, яку приносить атестація. Уже зараз видно, що студенти вчаться краще. Менше стало заборгованостей, менше «хвостів», ґрунтовніші висновки можна буде зробити лише після сесії. Тоді самі студенти переконуються в користі атестації.

І. КЛИМЕНКО,
студент хімфаку.

У третьокурсників біофаку атестація.

Фото К. ЧЕЧКІНОЇ.

НАПЕРЕДОДНІ СЕСІЇ

Закінчення. Поч. на 1-й стор.

Це теж неприпустимо. Бувають випадки спізнання на іспити, переносу їх. Все це порушує нормальний ритм роботи, приводить до додаткових труднощів. І на активі дуже серйозно ставились питання чіткої організації сесії, дисципліни в цей відповідальний період.

В доповіді і у виступах наведено випадки порушення положення про заліки та екзамен. Наприклад, тільки біофак своєчасно здав розклад.

Знов, як і в минулу сесію, велика кількість боржників з фізичного факультету. І винні в цьому не тільки студенти. Кафедра хоч і намагалася створити умови для своєчасного складання боргів, як про це говорила у своєму виступі Б. Я. Калинник, не завжди була досить послідовною і наполегливою. Приклад тому — проведення медогляду. Робітникам кафедри слід бути більш самокритичними, вимогливими до себе і студентів, принципово реагувати на критику.

Велику роль відіграє висвітлення ходу сесії на факультетах. Комітет комсомолу вважає зараз головним роботою у факультетських організаціях, відзначив заступник секретаря комітету ЛКСМУ Валерій Шибуняев. Підготовлені екрани успішності. Вони є дуже дійовим засобом підвищення відповідальності кожного за свої результати. Треба тільки, щоб екрани заповнювалися протягом всієї сесії, а не після перших іспитів.

ДЕ ГСТУВАТИСЯ, як харчуватися? Ці питання завжди актуальні, а зараз особливо. Ремонт бібліотеки накладає свій відбиток на все життя університету і зокрема на сесію. Заступник голови профкому М. Ф. Будянський, виступаючи на зборах активу, говорив про труднощі, що є у підготовці до сесії, про необхідність більш дійового контролю з боку профбюро і всіх викладачів за тим, щоб студентам були створе-

ні якомога кращі умови для роботи у гуртожитках, бо в зв'язку з ремонтом бібліотеки центр ваги перемістився саме туди. Питання про порядок в гуртожитку під час сесії, про створення умов для занять стояли дуже гостро на активі. Зараз більш продуктивно мають працювати студенти, серйозніше мають ставитися до своїх обов'язків коменданти гуртожитків, слід значно поліпшити харчування. Це не другорядні питання взагалі, і особливо під час сесії. Однак, як відзначив ректор О. В. Богатський, профком і госпчастина мають сьогодні дбати не стільки про контроль, скільки про активізацію своєї діяльності. Побут, робота ідалень, створення умов для навчання — крива справа профкому і госпчастини, і вони в першу чергу несуть відповідальність за сприятливі умови для підготовки до сесії.

В університеті з приведених вище причин склалося важке становище з аудиторним фондом. Тому кожна лабораторія, кабінети мають проаналізувати свої можливості, знайти резерви. На фізичному факультеті і механіко-математичному вірно зробили, виділивши в лабораторіях місця для навчання студентів. І безумовно, треба навести порядок у гуртожитках, щоб кожен студент мав змогу добре готуватися до іспитів і заліків, щоб йому ніщо не заважало.

— Латинське слово «студент» словники розшифровують як «той, хто старанно працює, прагне знань». Так, головне призначення студента — вчитися, — говорив Генеральний секретар ЦК КПРС товариш Л. І. Брежнев на першому Всесоюзному зльоті студентів.

Закінчуючи, слід знов звернутись до думки, висловленої на початку цієї статті. Сесія — це підсумок роботи, звіт колективу, студентськи жива. Вона водночас і дзеркало всієї роботи нашого вузу — вступ до вирішального року дев'ятої п'ятирічки.

К. СЕРГЄЄВ.

СЛОВО ПРО СЛОВО

ЩО ВОНО ОЗНАЧАЄ?

Останнім часом із глибини словникового запасу нашого студентства на поверхню випливає і стало досить популярним слово атестація. Його популярності й активному вжитку сприяло запровадження атестації студентів у міжсесійний період як одного із засобів активізації навчання студентів і піднесення їх успішності з усіх дисциплін. У зв'язку з цим нам і хочеться розповісти його історію.

Слово атестація за походженням — латинське. У латинській мові воно вживалося в значенні «свідчення», «підтвердження». У такому значенні слово атестація і було запозичене в українську мову через слов польську на початку XVII ст.

Цілком природно, постає питання, — а хіба в українській та інших східнослов'янських мовах не було слів, які б своїм значенням дорівнювали іноземному слову атестація? Ні, такі слова були. Так, уже в давньоруській мові активно вживалися

такі слова, як свѣдѣтельство, свѣдѣтельство, свѣдѣтельство; утвѣрдити, утвѣрдити.

Слово свѣдѣтельство утворилося від основи слова вѣдати, бачити, і його первісне значення було — «на підставі достовірних відомостей давати вказівки, наказ, щось підтверджувати». Звідси, свѣдѣтельство — «підтвердження в усній чи писемній формі того, про що достовірно знають».

Слово свѣдѣтельство утворилося від основи слова видѣти, бачити і його первісне значення було — «на підставі баченого давати вказівки, накази, щось підтверджувати». Звідси, свѣдѣтельство — «підтвердження в усній чи писемній формі того, що очевидець бачив».

У таких значеннях названі давньоруські слова могли вживатися в східнослов'янських мовах ще в XVII—XVIII ст. Правда, в «Лексиконі словеноросійськ» П. Беринди (1627 р.) слово свѣ-

доцтво подане тільки в одному новому значенні — «відомості про особу, яку тільки вихваляють».

Слово утвѣрдити в давньоруській мові могло вживатися в значенні «підтримувати, зміцнювати, підсилювати», а утвѣрдження — в значенні «основа, підпора, підтримка, свідчення». У таких значеннях ці слова могли ще вживатися і в східнослов'янських мовах у XVII—XVIII столітті.

Отже, всі наведені вище рідномовні слова, близькі своїм значенням до іноземного слова атестація, були багатозначними. Іноземне ж слово атестація на східнослов'янському ґрунті стало вживатися тільки в значенні «свідчення, підтвердження». І саме завдяки цьому воно прижилося й поширилося в східнослов'янських мовах.

У нашій навчальній роботі слово атестація вживається в значенні — «підтвердження наявності в студента певної суми знань, які свідчать про те, що він, студент, систематично працює».

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

УКРАЇНСЬКОЮ, НІМЕЦЬКОЮ, АНГЛІЙСЬКОЮ...

Вся наша країна, все прогресивне люدتво урочисто відзначали великий ювілей — 50-річчя утворення СРСР. Відзначав свято й наш університет. Конференції, присвячені цій даті, проходили українською, російською, а також іноземними мовами, які студенти вивчають в стінах ОДУ.

Так, в грудні відбулася конференція на німецькій мові, в якій взяли участь студенти хімічного, фізичного й механіко-математичного факультетів. Студенти прочитали змістовні доповіді. Тематика їх найрізноманітніша: «В. І. Ленін — натхненник і організатор багатонаціональної Радянської держави», «Комуністич-

на партія Радянського Союзу — керівна і спрямовуюча сила міжнародного розвитку», «Досягнення і розвиток національних культур за 50 років існування Радянської держави», «Будівництво комунізму і виховання радянських трудівників в дусі пролетарського інтернаціоналізму» та інші.

З доповідями виступили студенти Антоноук, Бейдер (мехмат), Новосолова (хімфак), Данилюк, Дем'янчук (фізфак). У підготовці конференції взяли участь викладачі кафедри іноземних мов, що працюють на цих факультетах: Г. Милич, А. Александрова, Г. Запорожченко.

значили 50-річчя утворення СРСР. В університеті ім. Гумбольдта була організована виставка радянської криміналістичної літератури, виданої за 50 років, в тому числі і одеських криміналістів, надруковано ряд статей про досягнення радянської криміналістики, в журналі «Форум дер криміналістик» були надруковані статті про розвиток криміналістики в УРСР. Напередодні святкування 50-річчя утворення СРСР секретар парткому Лейпцігського філіалу доктор Роте і начальник філіалу професор А. Форкер надіслали колективу факультету сердечне привітання, яке ми подаємо нижче.

«Вельмишановний, дорогий Віктор Павлович! Сердечно поздоровляємо Вас і Ваших співробітників з п'ятидесяти річчями з дня утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

Ваше свято дає нам можливість згадати про ту різноманітну допомогу, яку Ви нам надавали.

Криміналісти НДР дуже високо цінують Ваші заслуги в справі зміцнення братніх зв'язків між криміналістами СРСР і НДР і створення соціалістичної криміналістики в НДР.

Ваші публікації допомагають нам в нашій учбовій і науковій роботі. Збірник «Криміналістика і судебна експертиза», який Ви редагуєте, ми завжди з інтересом вивчаємо. Ви даєте радянському читачеві можливість познайомитися з становищем криміналістики в НДР. Своєю увагою до нашої роботи Ви показали, яке велике значення надаєте міцній дружбі з криміналістами НДР. Прийміть, будь ласка, вимпел німецько-радянської дружби як сердечне вітання колективу наших викладачів і вчених. Переси-

Меридіан дружби

З УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ГУМБОЛЬДТА

Велика дружба зв'язує юридичний факультет нашого університету з юристами НДР, особливо криміналістами, що працюють в університеті ім. Гумбольдта та інституті криміналістики МВС НДР.

Професор В. П. Колмаков, який є відповідальним редактором українського республіканського збірника «Криміналістика і судебна експертиза», з 1967 р. надсилає регулярно збірники в секцію криміналістики університету ім. Гумбольдта (керівник професор Е. Штельцер), в Лейпцігській філіал названої секції (керівник професор А. Форкер), в редакцію журналу «Форум дер криміналістик» (відповідальний редактор Х. Тіль). У відповідь

криміналісти НДР надсилають кафедрі криміналістики збірники «Криміналістика і судебна наука», журнал «Форум дер криміналістик» і окремі монографії. Жвавий обмін літературою з криміналістики дав змогу широко ознайомитись з досягненнями криміналістики в НДР. На підставі одержаних видань на кафедрі виконується наукова робота «Нариси розвитку криміналістики в НДР» (автори В. П. Колмаков та Г. В. Варієш). З даної теми ними вже опубліковано 5 статей в збірнику «Криміналістика і судебна експертиза», що знайомлять працівників слідчого апарату, суду, прокуратури з досягненнями в галузі криміналістики в НДР. Разом з тим, кри-

міналісти НДР переклали і опублікували зі збірника ряд статей радянських криміналістів. В збірнику опублікована цікава стаття професора А. Форкера про застосування запропонованої ним лінійної лінійки «Путь-время». Лінійка була надіслана нам, розповсюджена і передана для використання органам розслідування.

В минулому професори Форкер, Штельцер і Штейгер відвідали СРСР, побували в Києві, а останні двоє були в 1971 році в Одесі, в нашому університеті, їх приймав ректор університету професор С. В. Богатський і секретар парткому доцент Л. Х. Калуст'ян.

Криміналісти НДР широко від-

Пам'ятаємо!

НОВОРОЧНИЙ САЛЮТ ПІД СТАЛІНГРАДОМ

Цього місяця минає тридцять років з часу розгрому фашистських полчищ під Сталінградом. На березі великої російської річки піднялась зоря перемоги над гітлерівською Німеччиною та її сателітами.

По оточенню й розгрому армії Паулюса вирішальну роль відіграли війська Південно-Західного, Донського і Сталінградського фронтів, керовані прославленими полководцями Г. Жуковим, А. Василевським, А. Єременком, М. Ватутінін, К. Рокосовським. На сталінградській землі канули в небуття 48 ворожих дивізій і три бригади, що складало 20 процентів ворожої сили, кинуті на нашу Радянську Вітчизну. Почалась масове вигнання ворога з просторів нашої землі. Організатором і натхненником перемоги в Сталінграді, як і взагалі у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу, була Комуністична партія. Тут билосся з ворогом 160 тисяч комуністів і 240 тисяч комсомольців. Тоді ж багато моїх однополчан вступили в лави партії.

Сталінград продемонстрував безприкладну воїнську стійкість і звияту радянських людей, їх масовий героїзм, бойову дружбу захисників — людей всіх національностей без винятку. Батьківщина високо оцінила подвиг учасників цієї великої битви. 86 військових частин були нагороджені орденом Леніна, Червоного Прапора і Червоної Зірки. 187 частин, з'єднавши удостоєні високого звання гвардійських. Понад 717 тисяч солдат, сержантів, офіцерів і генералів були нагороджені бойовими орденами й медалями. 120 з них стали Героями Радянського Союзу.

В боях під Сталінградом брали участь викладачі, співробітники

ки нашого університету. Це Є. Дятлов, К. Деякін та інші.

Мені, як і моему колезі доценту Смагленку, випало на долю битися з ворогом під Сталінградом, десь з 11 вересня 1942 року і до повного розгрому фашистів. Наш 140-й мінометний полк до кінця виконав Присягу перед Батьківщиною. Захищаючи кожну пядь рідної землі від наступаючих гітлерівських дивізій, він майже повністю поліг під час форсування Дону, в боях під Абганерово і Зетами...

В небачений строк — 10 днів — з робітників сталінградських заводів, офіцерів запасного полку та тієї невеликої групи воїнів, кому вдалося прорватись крізь бойові порядки гітлерівців, сформували бойову частину. Належачи до військового резерву Головного командування, наш мінометний полк перекидався з однієї ділянки фронту на іншу, де було більш суцужно або де намічався прорив. Тут і переправа 62-ї армії і балка Солянка, і Варваровка і Воропоново, і Дар-Гора. До речі, на тому місці, де стояли наші батареї на Дар-Горі, посилаючи свій смертоносний вогонь на голови фашистів, що отаборились в центрі міста, восени минулого року на зібранні кошти однополчан було споруджено пам'ятник-меморіал загиблим товаришам.

Згадується новорічна ніч 1943 року. Кілька днів, як наш дивізіон прибув у балку Самородну. Пустинне місце — жодної деревини, на якій би зупинитись могло око. Не було води: виручаєх котелках. Не було ніякого дерева — накату, щоб вкрити ним бліндажі — замінили кількома дощечками з мінних ящиків і палатками... А мороз і вітер нестримно жалили кожного в ту сувору

зиму. З дровами було суцужно. Правда, мої хлопці в цьому випадку проявляли винахідливість. Це може підтвердити Ф. П. Смагленко. НП були десь за 300—400 метрів від батарей. А ще через метрів 400 — і передній край оборони. Піхоти було там негусто. В цьому районі тримали оборону — це значною мірою і лягало на полк.

Ворог вів себе порівняно спокійно: він розмістився в хатах хутора Береславець. Час від часу огризався кулеметними чергами та гарматними залпами по наших бойових порядках. Опівночі ми зібрались в штабі дивізіону. Тут і капітан Романіченко, вдумливий, урівноважений командир дивізіону, один із тих, хто з боями вишов з ворожого оточення, командир 2-ї батареї О. Куліков, командир 3-ї батареї О. Зелікович, комісар дивізіону Савін, комісари батарей — Лямзін, Зюзін, Аходес, начальники служб дивізіону зв'язку М. Тушов та інші.

В кожного був свій рахунок з ворогом. В ту ніч ми випили за нашу Вітчизну та її перемогу, за дружбу і побратимство. Рівно о 12-й піднято бойове відділення 3-ї батареї. 12 мін, біля двохсот кілограмів смертоносного металу, випущено як новорічний салют по ворогові.

Недовго нам довелося затримуватись у цій балці. Вже через два дні тихо знято бойові порядки. Перекатом батареї були відправлені до Воропоново, де готувався новий прорив. Прибувши вночі, ми ледве знайшли місце для розміщення бойових порядків батарей. Все поле було вкрито гарматами, мінометами, танками.

Єдине прикриття від ворога — стіни, зведені зі снігу. Обставини склались таким чином, що не було можливості вкопатись у землю. Пристрілка — і все зацьмувало. Всі в чеканні бойового наказу на артилерійську і наступ. І нарешті бій. Від гулу пострілів нічого не було чути. Все Воропоново вкрилося димом розривів. Давно фашисти не відчували на собі такого могутнього удару наших військ. Оборона ворога зломлена, і наші війська ринулись вперед. Серед них і батареї нашого мінометного полку. Попереду Садове, Дар-Гора, Лікарня...

Попереду Перемога. Ряду наших товаришів довелося бути свідками полонення Паулюса і його штабу в підвалах Центрального університету.

Подвиг сталінградців нині увіковічений в народній пам'яті в творах літератури і мистецтва, у величному меморіалі на Мамаєвому кургані.

П. МАРКУШЕВСЬКИЙ,
доцент, колишній командир
1-ї батареї
140-го мінометного полку.

ЗАХОПЛЕНІ МАТЕМАТИКОЮ

Математика потребує молодих

Росте зміна професорам

Шлях в науку через гурток

В наш час бурхливого розвитку науки і техніки все більш різноманітні галузі людської діяльності потребують математичних апаратів. Недавні чисто теоретичні концепції тепер одержують чисто практичне застосування. Практика використання математичних методів вимагає подальших фундаментальних досліджень в найрізноманітніших галузях математики.

Вчені механіко-математичного факультету добре розуміють актуальність завдань як в галузі теоретичних досліджень, так і проблем прикладного характеру. П'ять докторів наук, понад тридцять кандидатів фізико-математичних наук керують молоддю, захопленою математикою.

До 50-річчя утворення СРСР наші аспіранти, студенти, члени НСТ прийшли з певними успіхами. Наукова конференція факультету, присвячена славному ювілею, що проходила в квітні минулого року, привернула увагу широкого кола учасників. На конференції було зроблено понад 50 доповідей і повідомлень. Понад 20 робіт було подано на районний, обласний та республіканський і всесоюзний конкурс.

Аспірант С. К. Норкін провадить наукові дослідження в галузі якій теорії диференціальних рівнянь. За роботу «Про першу проблему розрізнення» на республіканському конкурсі, присвяченому 50-річчю СРСР, його нагороджено дипломом другого ступеню. Але не тільки математикою захоплений Сергій Норкін. Ще будучи студентом IV курсу за роботу з політекономії «В. І. Ленін про комуністичну працю» (науковий керівник Н. І. Шутова) на республіканському конкурсі, присвяченому В. І. Леніна, Сергій був нагороджений дипломом першого ступеню.

За відмінне навчання і активну громадську роботу з III курсу і до закінчення університету він був Ленінським студентом. Зараз С. Норкін — член вченої ради молодих вчених університету.

теранів Ленінградського фронту Невського плацдарму «Невська Дубровка». Зустріч присвячується 30-м роковинам прориву блокади Ленінграда. Всіх бажаючих запрошуємо на зустріч.

М. ІВАНОВ,
полковник у відставці,
член Ленінградської
ради ветеранів
«Невська Дубровка».

Аспірант М. Л. Василевський займається питаннями теорії функцій. За рішення однієї з важливих задач Микола був нагороджений премією Ленінського Комсомолу України. Продуктивно працює молодий аспірант. Ним опубліковано вже три наукових статті у всесоюзних виданнях.

Різномітні наукові інтереси аспіранта П. І. Ковальова. Закінчивши факультет по спеціальності алгебри він займається науковою роботою в галузі геометрії. На Всесоюзній геометричній конференції в жовтні минулого року він виступав з доповіддю про результати своїх досліджень.

Ф. Б. Ковальчик провадить дослідження в галузі теорії чисел. Вона опублікувала три статті. На Всесоюзній конференції у вересні 1972 р. в м. Самарканді вона виступила з повідомленням про деякі результати своєї роботи.

Над проблемами прикладної теоретичної досліджень до практики провадяться роботи молодих вчених на кафедрах теоретичної механіки, обчислювальної математики і методів математичної фізики.

П. І. Копейка займається питаннями теорії горіння. Павло Іванович опублікував понад 15 статей. Він брав участь в роботі XIII Міжнародного конгресу механіків в серпні минулого року в Москві. Він провадить велику господоверну тематику, багато енергії та ініціативи вкладає в оснащення лабораторії теоретичної механіки. Своє дослідження вчений завершив успішним захистом кандидатської дисертації в жовтні 1972 р.

Л. Я. Тихоненко завершує роботу над дисертацією в галузі методів математичної фізики.

Над актуальною проблемою математики працює аспірант О. І. Третяк. В жовтні 1972 р. на Всесоюзній конференції з теорії оптимального управління він доповів про результати своєї дисертаційної роботи.

В. О. Гребенкін працює також в галузі теорії оптимального управління. Молодий спеціаліст три роки тому закінчив факультет. Комуніст В. Гребенкін очолює колектив обчислювального центру університету.

Молоде поповнення науковців механіко-математичного факультету активно працює. До Республіканської конференції молодих вчених, присвяченої 50-річчю утворення СРСР, вони подали понад 15 доповідей.

М. ГАВРИЛОВ,
декан механіко-математичного
факультету, професор.

Ветерани Сталінградської битви несуть вінки і квіти до пам'ятника загиблим товаришам.

13 січня 1943-го...

Вранці 13 січня 1943 року мешканці блокадного Ленінграда почувли артилерійську канонаду. Погляди ленінградців були звернені в сторону Невської Дубровки Шлісельбурга, де війська Ленінградського і Волховського фронтів приступили до виконання завдань по прориву блокади Ленінграда.

Понад дві години тривав бій. По Неві в бій вступили піхотинці, танкісти, артилеристи. Ворог люто боронився, переходив в контратаки. На шостий день боїв, 18 січня війська Волховського та Ленінградського фронтів з'єднались в районі робітничого селища № 1. Блокаду було перервано. Торжествувала вся країна.

Щорічно в місті Ленінграді відзначається цей історичний день. На підприємствах міста і в установах проводять урочисті збори і зустрічі з воїнами. У ленінградців пам'ять свіжа. Вони не забувають тих, хто в героїчні 900 блокадних днів відстояв місто.

При науково-дослідному інституті фізики нашого університету 13 січня 1973 року о 18.00 відбудеться чергова міська зустріч ве-

теранів Ленінградського фронту Невського плацдарму «Невська Дубровка». Зустріч присвячується 30-м роковинам прориву блокади Ленінграда. Всіх бажаючих запрошуємо на зустріч.

М. ІВАНОВ,
полковник у відставці,
член Ленінградської
ради ветеранів
«Невська Дубровка».

ПОВЕРНЕНЕ ДИТИНСТВО

Знов після перерви розчинилися двері нашого німецького клубу. В радісному настрої заповнили 18-у аудиторію студенти німецького відділу, викладачі. З нетерпінням всі чекають виступу викладача кафедри німецької філології Я. Я. Найдорфа, котрий нещодавно повернувся з НДР. Яків Якович був гостем радісної, хвилюючої зустрічі людей, котрі стали близькими у важкі післявоєнні роки.

1946-й. Сирій непривабливий дитбудинок «ВІК». Тут мешкають голодні діти, приречені на забель. І хто знає, чи залишилися б вони жити, якби не радянські люди. Радянський офіцер Найдорф разом з своїми бойовими друзями взяли на себе врятування 600 сиріт, в яких вій-

на відняла дитинство. Збирали кошти. Російські офіцери віддавали свої збереження, щоб врятувати дітей. Їх нагодували, одягли, взули. Діти запам'ятали цю доброту на все життя. Приїзд радянських офіцерів був для них завжди справжнім святом.

Через 27 років особливо зрозумілий гуманний акт радянських офіцерів, коли читаєш повідомлення про зв'єрства американської воляччини на території В'єтнаму.

І ось ці діти зустрілися з Яковом Яковичем. Словами цього не напишеш. Вони давно вже виростили, малюки 1946-го, стали вченими, лікарями, робітниками... Проте для Якова Яковича вони залишаються тими самими дітьми.

Затамувавши подих, слухають

члени клубу розповідь Якова Яковича, розглядають знімки, газети, журнали, які розповідають про зустріч на землі НДР. В аудиторії розвішані червоні прапорці. З акуратно вирізаних червоних трикутників дивляться на нас щасливі дитячі обличчя. Це діти сьогоднішньої НДР. Вони намалювали білих голубів — символ миру й надіслали радянським друзям.

Громадський НДР виявила великий інтерес до зустрічі колишніх офіцерів Радянської Армії з дитбудинківцями «ВІК». Газета «Остзеєдлітунг» присвятила цій зустрічі цілу сторінку, щорічник «Бауерн» надрукував великий матеріал. Знімки — в усіх ілюстрованих журналах. Радіо НДР протягом двох днів передавало матеріали про цю подію. Телебачення

зняло фільм. Про всі ці матеріали розповіли на засіданні клубу п'ятикурсники. Яків Якович показував подарунки, котрі колишні діти й радіо НДР передали Одеському радіо: дитячі малюнки, ілюстровані альбоми, комплект прапорців, пластинки з записом зустрічі.

Радянсько-німецька дружба міцніє з кожним роком. Значне число громадян НДР — члени товариства німецько-радянської дружби. Зв'язки наших країн зростають і прикладах тому багато. В нашому університеті навчаються німецькі юнаки та дівчата, які приїхали до Одеси, щоб стати математиками, фізиками, хіміками.

Г. РОМАНЧЕНКО,
студентка IV курсу
факультету РГФ.

СТІННІВКА. СВЯТКОВИЙ НОМЕР

От і закінчився конкурс. Жюрі, що складалося з представників парткому, комітету комсомолу та редакції «ЗНК», віддало перше місце філологам, друге розділили «Історик» та «Радянський юрист», на третью — «Радянський математик».

Всі газети приділили належну увагу визначній даті — в них є добірки матеріалів, присвячені знаменному ювілею. Так, «Філолог» вміщує серію «Чуття єдиної родини», «Радянський хімік» — кореспонденцію Ю. М. Ансімова — «Влада радянська — влада народна». Є подібні матеріали в газетах математиків та юристів. Привертає увагу фотодокументальна розповідь в газеті історичного факультету про 50-річчя СРСР.

Кілька слів про конкурсний номер «Філолога». Раніше редколегії, яку очолюють зараз другоккурсники Володимир Бехтер і Володимир Раца, часто ставили в докір не досить високий рівень оформлення. Зараз газета оформлена чітко, акуратно розміщені матеріали, причому теми найрізноманітніші. Широка інформація про життя факультету, кореспонденції під рубрикою «Вони закінчили філфак». Широке коло дописувачів у цієї газети — студенти всіх п'яти курсів, стаціонар і заочники, викладачі, працівники кафедр. До речі, зовсім інша картина в «Радянському хіміку», де коло дописувачів досить обмежене, в значній мірі це викладачі факультету. Правда, ми повинні сказати декілька критичних слів на адресу філологів — недостатня кількість фотоматеріалів. Очевидно, редколегії слід перейняти досвід у своїх колег з мехмату і юридичного факультету. Останні вміщують багато цікавих фото,

навіть фоторепортажів, зроблених на досить високому рівні.

Справжнім «відкриттям» конкурсу був «Радянський юрист». Раніше на кожних комсомольських зборах серед наболілих питань першою стояла газета. То редколегія була нетямуща, то редактор лінгвіст, то фарб нестало. І раптом — змістовна, добре оформлена стіннівка, різноманітні матеріали. Цілком законно мірне її друге місце в конкурсі. Своє оригінальне обличчя має газета історичного факультету.

Дещо блідими на фоні вищезгаданих були «Радянський хімік» та «Лінгвіст» (газета факультету романо-германської філології). Суттєва вада «Хіміка» — оформлення. У лінгвістів дуже мало кореспонденцій з факультетського життя, відсутні постійні рубрики, фотоматеріали тощо. А резерви для того, щоб поліпшити газету, на факультеті є. І досить значні. Про це свідчать виступи представників факультету в університетській (О. Дорохін, Г. Лалітін та інші) і в обласній молодіжній газеті (С. Рядченко). Набагато можуть поліпшити свою газету хіміки.

Якось один студент-фізик, оглядаючи номери газет, скептично промовив:

— Хіба хоч одна з них іде в порівняння з нашим «Резонансом»? Ото газета!

А де ж отой самий «Резонанс» серед конкурсних стіннівок? Марно його шукати. Не було представлено також газет геолого-географічного, біологічного факультетів. Хотілося б знати думки з приводу цього комсомольського й партійного бюро цих факультетів.

В. КОЗЮРА,
студент філфаку.

Вже декілька років працює в нашому університеті клуб суспільних проблем. До його ради входять студенти, аспіранти, викладачі. Василь Стратулат — президент клубу, аспірант кафедри філософії, Олександр Толстих (філфак), Ольга Молокова (мехмат) — члени ради клубу. Науковий керівник — С. В. Остапенко, доцент кафедри філософії. Активну участь в роботі клубу бере завідуючий кафедрою філософії професор А. І. Уйомов.

«XX століття. Наука і промисловість», «Розум і почуття», «Людина, спорт, вчений», — ось теми деяких диспутів, проведених в минулому році.

Клуб користується великою популярністю. Досить сказати, що на останньому його засіданні були присутніми студенти і викладачі з п'яти вузів міста.

— Людина народжується розумною. Їй залишається лише «згадати» ті знання, які закладені природою. Тому навчання дитини треба починати вже з трирічного віку. Але чому вчити? Здібності вчитися, — так розпочав свій виступ першоккурсник з мехмату Павло Беленко. А далі він продовжував «заводити пружину» диспуту, який називався «Як вчити і як вчитися?».

— Як вчити? Про це повинні думати не тільки викладачі, але й ми, студенти. Я вважаю, що вузівські програми в деяких аспектах гірші від шкільних: практичні заняття часто чи набагато відстають від лекцій чи випереджають їх, що зовсім небажано. Тому засвоєння матеріалу йде погано.

І ще. Про стосунки між викладачем і студентами. Викладач повинен захоплюватися своєю роботою, захопити студентів, а коли відіде, що він вже «видихся», що заняття проходить нудно, повинен йти на пенсію. Я дуже рідко зустрічав таких викладачів, але «проблема шістдесятирічних», на мою думку, існує в кожній професії. Уявіть собі лікаря, який одягає дзеркальце, щоб оглянути хворого, і... засинає. Чого може чекати хворий від такого лікаря? Пружина була заведена, і головою Саші Толстих ледве вдалося спрямувати диспут в потрібне русло.

Дуже багато говорили про індивідуальну роботу студентів, про те, скільки часу витрачається на бігання по аудиторіях і на дорогу до університету й назад, про будову вузівських програм.

Анатолій Вассерман (ОТІХП): — Ніколи не роблю більше, ніж вимагають. Тому мені потрібен індивідуальний план. Вважаю, що наші шкільні програми зовсім не важкі, а навпаки, дуже легкі. Від кожного учня треба вимагати в два рази більше, тоді

зовсім не буде «трієчників». Ще в IX класі я підрахував, що за рахунок повторень (основи механіки читаються в VI і в IX класах, основи електрики — в VIII і X) шкільну програму можна скоротити на цілий рік. Ще не підраховував, але підозрюю, що те ж саме можна зробити і з інститутською програмою.

Індивідуальний план необхідний Анатолію, тому що він не робить більше, ніж вимагають. Але хіба тільки йому?

Ще в школі, говорилося на диспуті, багато відмінників, дійшовши до VIII класу, починають гірше вчитися. Заняття даються їм легко, а вимагають і від відмінників, і від трієчників однаково. Тому в інституті спостерігається така картина: трієчник, який звик до праці, бо йому нелегко давалося, стає відмінником, а непривчений до праці відмінник — трієчником в інституті. Одні говорили, що треба відкривати більше спеціалізованих шкіл, інші пропонували в простих школах підходити до кожного учня індивідуально, зважаючи на його здібності.

Доцент кафедри філософії С. В. Остапенко:

— Слабко використовуються технічні засоби в сучасному навчанні. В аудиторії, де сидить 200 чоловік, немає простого мікрофона, і лектору доводиться думати більше про те, щоб голосніше говорити, ніж про зміст лекції. Ми можемо вдруجه подивитись, як була забита шайба. А чому студент не може почути ще раз те, що хвилину назад прослухав чи не зрозумів?

Нарешті, лекція — це добре відзнятий фільм, і тут не обійтись без сценариста, режисера, оператора, акторів. Ви думаєте, що актор не помітить лектора з його недоліками? А коли примусити актора грати роль лектора? Актор-лектор, розумієте?

ЯК ВЧИТИ, ЯК ВЧИТИСЯ?

Репліка з місця:

— Так, це все ж краще, ніж лектор-актор.

Проблема співвідношення природничих і гуманітарних наук. Коли Солкіна з політехнічного інституту сказала, що гуманітарним наукам в технічних вузах треба приділяти більше уваги, Беленко заперечив:

— Вони зовсім не потрібні. «Фізик» зрозуміє мене з одного слова, а «лірику» знадобиться з десяток прикметників і прислівникових зворотів, щоб висловити свою думку. Я вважаю, що «фізикам» досить тієї художньої і суспільно-політичної літератури, яку вони читають самостійно.

Наприкінці диспуту виступає завідуючий кафедрою філософії професор А. І. Уйомов:

— Навчання дитини дійсно треба починати з трирічного віку: привчити її до посидючості, прищеплювати цікавість. Тоді для першокласника не будуть несподіванкою чотири години за партою. Він швидше звикне до нових умов.

А. І. Уйомов висловився за індивідуалізацію і спеціалізацію.

— Уявіть: 600 хіміків — це 600 напрямків в науці, величезна розгалуженість! А в нас 2-3 напрямки: 2-3 «танкові колони», які рухаються в трьох напрямках. Це ж нерациональне використання сил.

Начебто підбиваючи підсумки диспуту, професор Уйомов сказав, що зараз спостерігається наближення протилежних наук. Наприклад, фізики і математики з одного боку, медики і лінгвісти — з другого. Останнім навіть доводиться вчитися у перших, щоб не бути гостем у своїй науці.

Д. ШИЛІН,
студент філфаку.
Фото автора.

ГРУЗИНСЬКИЙ ЧАЙ З САМОВАРУ

У нас відбувся вечір, присвячений Грузинській РСР. Організували його студенти четвертих курсів російського та українського відділень філологічного факультету під керівництвом кафедри радянської літератури та літератури народів СРСР, з участю викладачів кафедри української мови, агітаторів курсів М. М. Фашенко, Л. С. Терешко, Г. Ф. Пелих, Д. К. Кондратьєвої. Вечір проходив у формі «голубого вогника». Була там і гостинна господарка вечора, і щира привітність, і дружба, і столи, скромно й красиво накриті студентським частуванням. В організації вечора активну участь взяли студенти Н. Ізотова, Л. Коваль, В. Осадча, В. Чумаченко, Н. Плахотнюк, В. Громадченко, В. Гудзь та інші.

На вечір-зустріч були запрошені студенти з Грузинської РСР, які навчаються в Одеському медичному інституті. Вступне слово на «голубому вогнику» виголосила доцент кафедри радянської літератури та літератури народів СРСР Л. В. Берловська. Лідія Володимирівна цікаво розповіла про давні російсько-грузинські та

грузинсько-українські літературні зв'язки; про міцну, не раз випробовану дружбу братніх народів Росії, України, Грузії.

Потім між господарями вечора і гостями проводилась літературна вікторина. За неправильну відповідь платили штрафом — номером художньої самодіяльності. Дзвінок лунали в святково прибраному залі російські, українські, грузинські пісні, вірші поетів-майстрів республік-сестер. Перемогу отримали гості — студенти Грузинської РСР, за що жюрі вручило їм подарунок.

Дружно сіли всі за столи. І тут також переплелися народні традиції: дівчата в українських національних костюмах ласкаво пригощали всіх грузинським чаєм з російських самоварів. А танцювальні мелодії збудили й гостей і організаторів зустрічі. Під кінець присутні обмінялись подарунками. Грузинським студентам вручено книги російських письменників, а гості господарям подарували пластинки з записами грузинських народних мелодій.

Л. КОВАЛЬ,
студентка четвертого курсу
філологічного факультету.

Славно потрудились учасники художньої самодіяльності університету під час підготовки і проведення свята 50-річчя утворення СРСР. Вони успішно виступали всюди: і на оглядах, і на концертах. Сьогодні у них — сесія. Але репетиції тривають. Вони не шкодять, а навпаки, допомагають студентам у їх роботі.

Наш кореспондент К. Чечкіна відзняла репетицію колективу. Свій етюд вона назвала «За кулісами».

Партком, ректорат, профком та колектив юридичного факультету університету висловлюють глибоке співчуття декану юридичного факультету професору В. П. Колмакову з приводу тяжкої втрати — смерті батька Павла Андрійовича.

